

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๙๖
วันพุธ ที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนครินทร์ สิงหนะ	โฆษกกรรมการ
๕. นางกฤษณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๖. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๗. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๘. นายเกียรติชัย ณ นคร	กรรมการ
๙. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๐. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๑. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๒. พลตรี วีระ โรจน์นาค	กรรมการ
๑๓. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๔. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๕. พลเอก อภิสิทธิ์ เจริญพานิช	กรรมการ
๑๖. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายอุดม รัฐอมฤต	(ลาการประชุม)
๒. นางจุรี วิจิตรวาทการ	(ลาการประชุม)
๓. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	(ลาการประชุม)
๔. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวราห์ เท่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นายเจษฎ์ โทณะวณิก

๒. ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้ออรอด

๒. นางชื่นสมน นิวาทวงษ์

๓. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๒. นายวิชัยพล ฉวีวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๐๑ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐ ถึงครั้งที่ ๓๙๕ วันอังคาร ที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการพิจารณา ประธานกรรมการกล่าวว่า จากกรณีที่มีกรรมการตรวจเงินแผ่นดินบางคนมีหนังสือกราบเรียนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อขอลาออกจากตำแหน่ง ซึ่งคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีความเห็นว่ากรรมการตรวจเงินแผ่นดินผู้นั้นยังไม่พ้นจากตำแหน่ง

เนื่องจากไม่ได้มีหนังสือแจ้งการลาออกต่อประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และยังไม่ได้รับอนุญาตจากประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ในประเด็นนี้เห็นว่าการมีหนังสือกราบเรียนประธานาธิบดีบัญญัติแห่งชาติเพื่อขอลาออกจากตำแหน่งมีผลเป็นการลาออกโดยสมบูรณ์แล้ว เนื่องจากการลาออกถือเป็นสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีสิทธิที่จะลาออกตำแหน่งโดยกระทำในรูปแบบใดก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวไว้ว่า เลขานุการคณะกรรมการการเลือกตั้งมีข้อสอบถามเกี่ยวกับมาตรา ๑๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดว่า ในการประชุมของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องมีกรรมการการเลือกตั้งมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ในปัจจุบันกรรมการการเลือกตั้งมีจำนวนห้าคน หากมีกรรมการการเลือกตั้งมาประชุมเพียงสี่คนแล้วจะส่งผลต่อการประชุมของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่ จึงได้ชี้แจงว่า ในบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้ระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงสามารถนำระเบียบข้อกำหนดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ อย่างไรก็ตามก็ดี เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการประชุมของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ก็ควรมีกรรมการการเลือกตั้งมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าคน

จากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ร่างมาตรา ๑๐๑ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๑๐๑

“มาตรา ๑๐๑ ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน เพื่อยืนยันรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน แล้วแต่กรณี ตามบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดงไว้แล้วดังกล่าว

(๒) ตรวจสอบที่มาของทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมของบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๙ (๓/๒) หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่ปรากฏพฤติการณ์หรือเหตุอันควรสงสัยจากบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือจากข้อมูลแหล่งอื่นว่าผู้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว มีรายได้ หรือทรัพย์สินและหนี้สิน ไม่สอดคล้องกับบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือปรากฏพฤติการณ์ว่าร้ายวยผิดปกติ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป

ภายหลังที่มีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่งไว้แล้วต่อมาบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๙/(๓/๒) นั้นตาย ย่อมไม่ตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้ง

ความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน และที่มาของทรัพย์สินและหนี้สิน ตามวรรคหนึ่ง จากกองมรดกของบุคคลดังกล่าว แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้นตาย

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตาม (๑) หรือมอบหมายให้หัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือพนักงานไต่สวน ดำเนินการตรวจสอบตาม (๒) ก่อนเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ทั้งนี้ โดยอาจกำหนดตำแหน่ง หรือมูลค่าทรัพย์สินที่ต้องดำเนินการตรวจสอบด้วยก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบตาม (๒) หรือไม่

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินเพื่อพิสูจน์ความถูกต้องและความมีอยู่จริง และตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้ทั้งหมด และกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลที่เกี่ยวข้องได้บางกรณี แต่ความใน (๒) กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมของบุคคลที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ในทุกกรณี ส่วนความในวรรคสามไม่ได้บัญญัติเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้ทนายหรือผู้จัดการมรดกของบุคคลที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่เสียชีวิต ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลนั้นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่เสียชีวิต

ประธานกรรมการกล่าวว่า อาจไม่จำเป็นต้องกำหนดให้ทนายหรือผู้จัดการมรดกของบุคคลที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่เสียชีวิต ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลนั้น ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่เสียชีวิต เนื่องจากทนายหรือผู้จัดการมรดกอาจไม่สามารถรวบรวมทรัพย์สินและหนี้สินมรดกได้ทันภายในเก้าสิบวัน และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ ดังต่อไปนี้ ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แสดงไว้แล้วดังกล่าว

(๑) ตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้เสียชีวิตหรือผู้เสียชีวิตของทรัพย์สินและหนี้สิน เพื่อขึ้นชั้นรวบรวมทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดง รวมทั้งรวบรวมเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน แล้วแต่กรณี ตามบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดงไว้แล้วดังกล่าว

(๒) ตรวจสอบที่มาของทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมของบุคคลที่คณะกรรมาการ ป.ป.ช./ ทนายหรือผู้จัดการมรดกของทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรค ๑๕ (๑/๒) หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่ปรากฏพฤติการณ์หรือเหตุอันควรสงสัยของบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือพฤติการณ์อันควรสงสัยอื่นของผู้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว มีรายได้ หรือทรัพย์สินและหนี้สิน

ไม่สอดคล้องกับบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือปรากฏพฤติการณ์น่าสงสัยผิดปกติ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า ความในวรรคหนึ่งที่แก้ไขเพิ่มเติม อาจทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น ไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบถึงที่มาหรือความผิดปกติของทรัพย์สินและหนี้สินได้ จึงเสนอให้คงความในวรรคหนึ่งไว้เช่นเดิม

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่เข้าไปตรวจสอบถึงที่มาและความผิดปกติของทรัพย์สินและหนี้สินแล้ว ก็อาจทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องใช้ระยะเวลานานในการตรวจสอบถึงที่มาหรือความผิดปกติทรัพย์สินและหนี้สินได้ทั้งหมด คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงควรเข้าไปตรวจสอบที่มาหรือความผิดปกติของทรัพย์สินและหนี้สินเฉพาะกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีข้อสงสัยเท่านั้น

นางชื่นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถตรวจสอบถึงความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินได้อยู่แล้วโดยนำข้อมูลของทรัพย์สินและหนี้สินในวันที่เข้ารับตำแหน่งมาเปรียบเทียบกับข้อมูลของทรัพย์สินและหนี้สินในวันที่พ้นจากตำแหน่งซึ่งจะทำให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงและความผิดปกติของทรัพย์สินและหนี้สินในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งได้

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าควรแก้ไขความในวรรคสองโดยกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการตามวรรคสองเป็นสองปี เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาในการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคหนึ่งตามร่างเดิมยังมีเนื้อหาไม่ชัดเจนว่าให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินอย่างไร ส่วนความในวรรคสองควรกำหนดให้ชัดเจนว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ในการไต่สวนและวินิจฉัยว่าผู้ใดร้ายผิดปกติต่อไป แม้ว่าผู้นั้นจะเสียชีวิตไปแล้วก็ตาม ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง เป็นดังนี้

“ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ ดังต่อไปนี้ ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ครั้งแรก และเมื่อมีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินครั้งต่อไป ให้ตรวจสอบถึงความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินด้วย

(๑) ตรวจสอบพฤติการณ์น่าสงสัยและน่าสงสัยของทรัพย์สินและหนี้สิน เพื่อขึ้นชั้นรายนามทรัพย์สินและหนี้สินที่สงสัย รวมทั้งตรวจสอบเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน แล้วแต่กรณี ตามบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่สงสัยไว้แล้วดังต่อไปนี้

(๒) ตรวจสอบที่มาของทรัพย์สินและหนี้สิน ตามแหล่งที่มาทางทรัพย์สิน หรือทรัพย์สินที่สุจริตของบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช./ ต.ท.เห็นว่ามีบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคแรก ๑๕ (๑/๒) หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในกรณีที่ปรากฏพฤติการณ์หรือเหตุอันควรสงสัยของบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือ

ขอทบทวนหนังสือยื่นข้อบัญญัติที่ทรัพย์สินและหนี้สินตั้งศาล มีรายได้ หรือทรัพย์สินและหนี้สิน ไม่สอดคล้องกับบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือประมวลกฎหมายที่ดินแล้วหรือขอขจัดคดี เพื่อตีความหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป

ภายหลังที่สภาฯยื่นข้อบัญญัติที่ทรัพย์สินและหนี้สินตามที่เข้ารับตำแหน่งไปแล้วต่อสภาชุดที่ คณะกรรมการ ป/ป/ช/ ได้ทบทวนให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามพรบ. ๑๙/(๓/๖) นั้นต่อขอ ขอมยังไม่ ตัดข้อหาต่อคณะกรรมการ ป/ป/ช/ ที่สภาฯเห็นสมควรสอบสวนต่อสภาชุดต่อไปและต่อสภาชุดต่อไปหรือไม่ รวมทั้ง ต่อมาเปลี่ยนแปลของทรัพย์สินและหนี้สิน และที่ขอของทรัพย์สินและหนี้สิน ตามวรรคหนึ่ง ขอของ วรรคสองขอชุดตั้งศาล แต่ต่อยังไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้น ตายในกรณีที่มีเหตุที่จะต้องไต่สวนและวินิจฉัยว่าผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจ ตรวจสอบที่มาของทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของบุคคลนั้น ในกรณีดังกล่าว แม้ผู้นั้นจะถึงแก่ความตายแล้ว ก็ไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการ ตรวจสอบต่อไป แต่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่ผู้นั้นถึงแก่ความตาย”

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... สอบถามว่า ความในวรรคสองที่แก้ไขเพิ่มเติมจะทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบถึงที่มาของทรัพย์สิน และหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้ทุกกรณี ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในวรรคสองที่แก้ไขเพิ่มเติมใช้คำว่า “ในกรณีที่มีเหตุที่จะต้องไต่สวน และวินิจฉัยว่าผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ” ซึ่งจะทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบถึงที่มาของ ทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ทุกกรณี

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในทางปฏิบัติหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีข้อสงสัยว่าผู้ใดร่ำรวยผิดปกติแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็มี อำนาจสั่งให้ผู้นั้นยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า ในวรรคสองที่แก้ไขเพิ่มเติมคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่เสียชีวิตไปแล้วได้อย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในวรรคสองที่แก้ไขเพิ่มเติมใช้คำว่า “ไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตรวจสอบต่อไป” คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงสามารถใช้อำนาจในการเรียกหา ยามาชี้แจงรายละเอียดของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ตายได้

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๓ วรรคสอง กำหนดว่าหากผู้ถูกกล่าวหาว่าร่ำรวย ผิดปกติเสียชีวิตแล้วให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการไต่สวนต่อไป แต่หากเป็นการกล่าวหา กรณีอื่นคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่มีอำนาจดำเนินการไต่สวนต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในวรรคสามความว่า “หัวหน้าพนักงานไตสวนหรือพนักงานไตสวน” อาจไม่เหมาะสม ควรใช้ความว่า “พนักงานไตสวน” เพียงอย่างเดียว เนื่องจากหัวหน้าพนักงานไตสวน ถือเป็นพนักงานไตสวน ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตาม (๑) หรือมอบหมายให้ หัวหน้าพนักงานไตสวนหรือพนักงานไตสวน ดำเนินการตรวจสอบตาม (๒) ก่อนเสนอ คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา ที่จะต้องตรวจสอบให้แล้วเสร็จ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ทั้งนี้ โดยขอส่งตัวทนายความหรือผู้ช่วยทนายทนายที่ ต้องดำเนินการตรวจสอบด้วยก็ได้”

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ควรคำนึงถึงการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ถูกกล่าวหาย้ายถ่ายเททรัพย์สินไปก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเข้าไปตรวจสอบด้วย

นางชิ้นสมุน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาถูกกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๑๐๕/๕

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรนำหลักการที่บัญญัติในวรรคสองของร่างมาตรานี้ ไปบัญญัติเป็นวรรคสองของร่างมาตรา ๑๐๕ และเสนอตัดความในวรรคสองของร่างมาตรา ๑๐๑ ออกทั้งวรรค

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๑ ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ ดังต่อไปนี้ ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ครั้งแรก และเมื่อมีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินครั้งต่อไป ให้ตรวจสอบถึงความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินด้วย

(๑) ตรวจสอบขบวนการขุดต่อลงและขุดขโมยทรัพย์สินและหนี้สิน เพื่อขึ้นชั้นรชชทตททรัพย์สินและหนี้สินที่แสดง รวมทั้งขบวนการเปลี่ยนแปลงแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน แล้วแต่กรณี ตามบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดงไว้แล้วดังต่อไปนี้

(๒) ตรวจสอบที่มาของทรัพย์สินและหนี้สิน ตามแหล่งเงินไหลทางทรัพย์สิน หรือการที่ถูกรวบรวมของบุคคลที่คณะกรรมาการ ป.ป.ช./ ท.ท.ท. ให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรค ๑๕ (๓/๒) หรือบุคคลที่เฝ้าระวังในกรณีการประพฤติผิดหรือเหตุอันควรสงสัยของบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือของบุคคลอื่นว่าผู้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว มีรายได้ หรือทรัพย์สินและหนี้สิน ไม่สอดคล้องกับบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือพฤติการณ์การอื่นที่ควรสงสัยคดี เพื่อดำเนินการตรวจสอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป

ภายหลังที่มีทนายยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้าเวรรับตัวทนายไว้แล้วต่อขอขุดขโมยบุคคลที่ คณะกรรมาการ ป.ป.ช./ ท.ท.ท. ให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรค ๑๕ (๓/๒) นั้นต่อขอ ขอขโมยไม่ตัดข้อบทคณะกรรมาการ ป.ป.ช./ ที่ระงับการตรวจสอบขุดขโมยทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งขบวนการเปลี่ยนแปลงแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน และที่มาของทรัพย์สินและหนี้สิน ตามวรรคหนึ่ง

สวคตของพรรคของบุคคลดังกล่าว แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้นต่อไป

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตาม (๑) หรือมอบหมายให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนหรือพนักงานสอบสวน ดำเนินการตรวจสอบตาม (๒) ก่อนเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลาที่ จะต้องตรวจสอบให้แล้วเสร็จ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด **ทั้งนี้ โดยขอสหภาพสหคตแห่ง หรือบุคคลทรัพย์สินที่ต้องดำเนินการตรวจสอบด้วยก็ได้”**

มาตรา ๑๐๒

“มาตรา ๑๐๒ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ทำการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๑ แล้วให้เปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินให้สาธารณชนทราบ

ภายหลังได้เปิดเผยผลการตรวจสอบแล้ว หากมีพฤติการณ์ปรากฏหรือมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินรายการใดโดยมิชอบ หรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าจะมีการโอน ยักยอก แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สิน หรือปรากฏพฤติการณ์ว่ามีการถือครองทรัพย์สินแทน อันมีลักษณะเป็นการร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีดังกล่าวต่อไป เว้นแต่ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานดังกล่าวไม่ใช่สาระสำคัญที่จะเปลี่ยนแปลงผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน”

ประเด็นการพิจารณา

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า เหตุผลในกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินก่อนที่จะนำไปเปิดเผยผลการตรวจสอบให้สาธารณชนทราบ เนื่องจากหากกำหนดให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบแล้ว อาจไม่สามารถรับรองได้ว่ากระบวนการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่จะมีความถูกต้องครบถ้วน และในการเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะใช้ดุลพินิจในการพิจารณาว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสามารถเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินได้เพียงใด เนื่องจากหากเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินทั้งหมดก็อาจเป็นผลเสียต่อบุคคลผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แบ่งเป็นสองประเภท คือ บุคคลที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด และบุคคลที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พิจารณาว่าควรกำหนดนิยามของบุคคลทั้งสองประเภทไว้อย่างไร และสอบถามว่า ร่างมาตราใดที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

นายวิชาญ พล ฉวีวรรณ เลขานุการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ

สมาชิกวุฒิสภา และมาตรา ๙๔ (๒) (๓) และ (๔) รวมทั้งของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลดังกล่าว ให้สภามหาชนประชาชนทราบเป็นการทั่วไปโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีดังกล่าว ข้อมูลโดยสรุปดังกล่าวต้องไม่ระบุถึงรายละเอียดทางทะเบียนของทรัพย์สินหรือข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็นหรือที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเจ้าของข้อมูลได้”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า ความในวรรคสองที่แก้ไขเพิ่มเติมจะทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่เปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินเฉพาะบุคคลตามร่างมาตรา ๙๖ ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสองที่แก้ไขเพิ่มเติมจะนำมาใช้บังคับกับบุคคลผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินทุกคน

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ตามที่ประธานกรรมการสอบถามว่า รัฐธรรมนูญใช้คำว่า “ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน” หรือคำว่า “ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สิน” จากการตรวจสอบพบว่ามาตรา ๒๓๔ (๓) ของรัฐธรรมนูญ ใช้คำว่า “ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน” ส่วนมาตรา ๒๓๕ วรรคเจ็ด ใช้คำว่า “ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สิน”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรานี้ควรใช้คำว่า “ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน” เนื่องจากการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินเป็นส่วนหนึ่งของการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และหากมีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินรายการใดไม่ถูกต้องก็จะถือว่าเป็นจงใจยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในทางปฏิบัติบุคคลผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า มาตรา ๒๕๙ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง” และมาตรา ๒๖๓ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้บัญญัติความให้สอดคล้องกันโดยกำหนดว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยต่อไป”

ประธานกรรมการกล่าวว่า บัญชีที่ต้องยื่นให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบ คือ บัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ส่วนรายละเอียดของบัญชีจะแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแต่ละประเภทด้วย ทั้งนี้ หากไม่ยื่นบัญชีต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เลย เรียกว่า “จงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน” แต่หากยื่นบัญชีต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วเป็นการยื่นเท็จ เรียกว่า “จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๒ เมื่อภายใต้บังคับมาตรา ๙๖ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ทำเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลผู้มีหน้าที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๑ แล้วพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้เปิดเผยผลตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้สภาพรรคชนประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

หากหลังได้เปิดเผยผลตรวจสอบแล้ว หากมีพฤติการณ์ปรากฏหรือมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินหรือพฤติการณ์อื่นที่ควรเชื่อได้ว่าทรัพย์สินหรือสิทธิในทรัพย์สิน ยักยอก แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สิน หรือปรากฏพฤติการณ์ว่ามีทรัพย์สินที่ควรสงสัยทรัพย์สินแทน อันมีลักษณะเป็นทรัพย์สินที่ผิดกฎหมาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช./ ดำเนินตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีดังกล่าวไว้ เว้นแต่ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานดังกล่าวไม่ใช่สาระสำคัญของข้อสงสัยในกรณีที่มีการเปิดเผยผลการตรวจสอบว่าไม่พบเหตุผิดปกติ การเปิดเผยเช่นนั้นไม่เป็นการจัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตรวจสอบเพิ่มเติมในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยของความถูกต้องหรือความมีอยู่จริงขึ้นในภายหลัง”

๒. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๖ เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.เปิดเผยข้อมูลโดยสรุปเกี่ยวกับจำนวนทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ตั้งของทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๙๔ (๑) เฉพาะนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา และมาตรา ๙๔ (๒) (๓) และ (๔) รวมทั้งของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลดังกล่าวให้สภาพรรคชนประชาชนทราบเป็นการทั่วไปโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีดังกล่าว ข้อมูลโดยสรุปดังกล่าวต้องไม่ระบุถึงรายละเอียดทางทะเบียนของทรัพย์สินหรือข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็นหรือที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเจ้าของข้อมูลได้”

มาตรา ๑๐๓

“มาตรา ๑๐๓ ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน หากมีพฤติการณ์ปรากฏหรือมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินรายการใดโดยไม่ชอบ หรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าจะมีการโอน ยักยอก แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สิน หรือปรากฏพฤติการณ์ว่ามีการถือครองทรัพย์สินแทน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบธุรกรรมหรือการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้นมีลักษณะเป็นการรัวรายผิดปกติหรือไม่ เพื่อดำเนินการไต่สวนและร้องขอให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจเรียกข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ส่วนราชการ หรือสถาบันการเงินและผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมทางการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สถาบันการเงิน และผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมทางการเงิน ดำเนินการและปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และรายงานธุรกรรมตามมูลค่าที่กำหนด หรือธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.

ทราบ เพื่อให้มีการจัดทำฐานข้อมูลธุรกรรมทางการเงินไว้ในระบบ โดยมีให้นำบทบัญญัติของกฎหมายที่ห้ามหน่วยงานใดเปิดเผยข้อมูลในความครอบครองมาใช้บังคับกับการแจ้งข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ ระยะเวลา และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

ให้นำบทบัญญัติในเรื่องยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาตรา ๑๑๙/๒๔ มาใช้บังคับกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๓ ด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

นายรัฐภูมิ คำศรี เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่า บทบัญญัติในร่างมาตรานี้อาจกระทบสิทธิของประชาชนซึ่งไม่อยู่ในบังคับที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กล่าวว่า คณะกรรมาธิการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีข้อสังเกตว่า ความในร่างมาตรา ๑๐๓ วรรคสอง เกี่ยวกับอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการเรียกข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินจากส่วนราชการนั้น คำว่า “ส่วนราชการ” มีความหมายอย่างแคบ จึงควรแก้ไขเป็นคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมมากกว่า

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๑๐๓ เป็นหลักการเดิมที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๘ ซึ่งโดยปกติจะใช้บังคับกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่สามารถนำไปใช้บังคับกับผู้ดำรงตำแหน่งอื่นได้ด้วยโดยอนุโลม โดยในกรณีที่ผลการตรวจสอบปรากฏว่าทรัพย์สินมีความเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นผิดปกติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทายาทหรือผู้จัดการมรดก แล้วแต่กรณี ชี้แจงการได้มาของทรัพย์สินดังกล่าวก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ และในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเอกสารทั้งหมดที่มีอยู่พร้อมทั้งรายงานผลการตรวจสอบไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป โดยในระหว่างที่ยังไม่มีคำสั่งของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นไว้ชั่วคราวก็ได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติข้างต้นกำหนดกระบวนการดำเนินการไว้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน และเป็นวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. นำไปดำเนินการอยู่เป็นประจำ ดังนั้น ควรคงหลักการตามร่างมาตรา ๑๐๓ ไว้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทรัพย์สิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๐๓ ยังมีความไม่ชัดเจน เนื่องจากขั้นตอนในร่างมาตรานี้อยู่ในกระบวนการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น การกำหนดว่าหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยในทรัพย์สินดังกล่าวและให้มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สิน อาจเป็นหลักการที่ไม่ถูกต้อง ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติเมื่อบุคคลยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีหนังสือถึงสถาบันการเงินเพื่อเรียกดูข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมของผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และตรวจสอบว่าบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ถูกต้องตรงกันหรือไม่

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งแจ้งว่า ร่างมาตรา ๑๐๓ นำหลักการมาจากมาตรา ๓๗/๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งจะพิจารณาเรื่องทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติเป็นสำคัญ แต่ในร่างมาตรา ๑๐๓ ได้ตัดการดำเนินการในกรณีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติออกไป โดยคงเหลือแต่กรณีการรั่วไหลผิดปกติ ดังนั้น ความในร่างมาตรา ๑๐๓ ควรนำไปบัญญัติไว้ในส่วนที่ว่าด้วยการดำเนินการกรณีรั่วไหลผิดปกติจะเหมาะสมมากกว่า

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ทศที่มีพฤติการณ์ประทุพบุรุษหรือมีเหตุอันควรสงสัยที่ขมขื่นได้มรดกซึ่งทรัพย์สินและหนี้สิน ทรัพย์สินได้โดยมิชอบ หรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าทรัพย์สินนอก ยักยอก แปรสภาพ หรือซุกซ่อน ทรัพย์สิน หรือประทุพบุรุษพฤติการณ์อันควรสงสัยที่ทรัพย์สินนอก ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจขอให้หน่วยงานของรัฐ หรือสถาบันการเงิน หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบทรัพย์สินหรือทรัพย์สินที่ ความถูกต้องหรือความมีอยู่จริงตามที่ปรากฏในรายการทรัพย์สินและหนี้สินนั้น ซึ่งมีลักษณะเป็นทรัพย์สินนอก ผิดปกติหรือไม่ เพื่อค้นหาทรัพย์สินนอกและทรัพย์สินนอกให้ทรัพย์สินนอกที่ผิดปกตินั้นต่อไปที่ยื่นไว้ต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือทรัพย์สินหรือหนี้สินอื่นใดที่มีได้แจ้งไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และแจ้งผล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยมีให้นำบทบัญญัติของ กฎหมายที่ห้ามหน่วยงานใดเปิดเผยข้อมูลในความครอบครองมาใช้บังคับกับการแจ้งข้อมูลดังกล่าว”

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า อาจบัญญัติในตอนท้ายของร่างมาตรานี้ว่า ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน หากพบว่าบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมีความผิดปกติ หรือทรัพย์สินมีความเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบธุรกรรมหรือการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้นได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรานี้อยู่ในส่วนที่ว่าด้วยการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และการตรวจสอบ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้ ต่อเมื่อบุคคลได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว จึงยังไม่มีเหตุผลใดที่จะให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าว ทั้งนี้ มอบหมายให้คณะกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง บันทึกไว้ด้วยว่าร่างมาตรา ๑๐๑ วรรคสอง ความว่า “ในกรณีที่มีเหตุที่จะต้องไต่สวนและวินิจฉัยว่าผู้ใดรั่วไหลผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบที่มาของทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมของบุคคลนั้น ในกรณีดังกล่าว แม้ผู้นั้นจะถึงแก่ความตายแล้ว ก็ไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตรวจสอบต่อไป แต่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่ผู้นั้นถึงแก่ความตาย” ควรนำไปพิจารณาในส่วนที่ว่าด้วยการดำเนินการกรณีรั่วไหลผิดปกติด้วย

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการเรียกข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินจากสถาบันการเงิน เดิมจะบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕/๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งกำหนดว่า “เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะแจ้งให้หน่วยงาน หรือสถาบันการเงินใด

คณะกรรมการ ป.ป.ช./ ทบพ เพื่อให้มีบัตรจัดที่สวนข้อมูลชุดที่กรมทวงถามเงินไว้ในระบบ โดยมิให้นำ
ขบขั้บัญชีของกฎหมายที่ห้ามของกรมใดเปิดขอข้อมูลในกรมตำรวจของมาใช้บังคับกับตำรวจ
ข้อมูลตั้งที่สวน ทั้งนี้ ตวงหลักเกณฑ์ วิธีพิจารณา และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช./ ป.ร.ท.ค
กำหนด

ให้นำขบขั้บัญชีในเรือหรือรถหรือรถบรรทุกที่ขนส่งสินค้า ๑๑๕/๒๕๕ มาใช้บังคับกับตำรวจรสสขย
ทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคนี้ด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๐๔

“มาตรา ๑๐๔ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีผู้ใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
หรือจงใจยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมี
พฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้นด้วย ให้ดำเนินการแจ้ง
ข้อกล่าวหาให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีนั้นทราบต่อไป

ประเด็นการพิจารณา

นายวิชัยพล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๑๐๔ ควรบัญญัติให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๓๕
วรรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้นำมาตรานี้มาใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๓๔ (๓)
จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอัน
เป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง
ทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วย”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๐๔ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่
ยื่นบัญชีผู้ใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่า
มีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้นด้วย ให้ดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชี
นั้นทราบต่อไป” และสอบถามว่า ในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เหตุใดคณะกรรมการ ป.ป.ช.
จึงกำหนดให้แจ้งบัญชีเงินฝากธนาคารที่ไม่มีทรัพย์สินเหลืออยู่ด้วย

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า เหตุที่
คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินแจ้งบัญชีเงินฝากธนาคารที่ไม่มี
ทรัพย์สินเหลืออยู่ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย เนื่องจากเป็นแนวปฏิบัติของสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งแม้
บุคคลใดไม่ได้แจ้งบัญชีเงินฝากธนาคารที่ไม่มีทรัพย์สินเหลืออยู่ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ไม่ถือเป็น
ความผิดกรณีจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอัน
เป็นเท็จ เนื่องจากการให้แจ้งบัญชีทรัพย์สินหรือหนี้สินทุกบัญชีเป็นเรื่องกระบวนการในการทำงานมากกว่า
การคำนึงถึงเจตนารมณ์ที่แท้จริงของบทบัญญัติกฎหมาย

ประธานกรรมการกล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ
ป.ป.ช. คือ การตรวจสอบว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้มาจากการกระทำทุจริตหรือเป็น
บุคคลที่ร้ายวณผิดปกติหรือไม่ ซึ่งหากบุคคลนั้นสามารถแสดงที่มาของทรัพย์สินได้ว่าตนได้ทรัพย์สินมา
โดยสุจริต ย่อมไม่มีเหตุที่จะลงโทษบุคคลดังกล่าว เช่น กรณีบุคคลหนึ่งได้รับมรดกที่ดินมาเป็นระยะเวลา

นานแล้ว แต่ไม่ได้แจ้งบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เนื่องจากไม่ทราบว่าตนได้รับมรดกดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะวินิจฉัยว่าบุคคลนั้นร่ำรวยผิดปกติหรือไม่ หากบุคคลนั้นสามารถแสดงเหตุผลในภายหลังได้ว่าที่ดินดังกล่าวตกเป็นของตนโดยทางมรดกมาเป็นระยะเวลาอันนานแล้ว

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หากบุคคลใดมีทรัพย์สินมรดกที่ตรวจพบภายหลังจากยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว สามารถแจ้งทรัพย์สินนั้นเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ส่วนกรณีที่ยังเหตุผลว่าตนไม่ได้แจ้งทรัพย์สินหรือหนี้สินใดเนื่องจากลืมว่ามีทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นอยู่ โดยปกติคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเรียกให้บุคคลนั้นแจ้งทรัพย์สินหรือหนี้สินเพิ่มเติม และบันทึกเหตุผลที่ไม่ได้แจ้งทรัพย์สินหรือหนี้สินไว้

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า หากมีวัตถุสิ่งของ เช่น พระเครื่อง หรือพระพุทธรูปจำนวนมาก แต่ไม่ทราบมูลค่าที่แท้จริงของทรัพย์สินนั้น จะยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอย่างไร

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า โดยปกติผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ต้องแจ้งทรัพย์สินทุกชนิดที่ตนมีต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งหากพระเครื่อง หรือพระพุทธรูปเป็นทรัพย์สินทั่วไปที่ไม่ใช่ทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูง สามารถแจ้งมูลค่าทรัพย์สินโดยรวมได้

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า ควรกำหนดบทนิยามของคำว่า “ทรัพย์สิน” ให้ชัดเจน เนื่องจากทรัพย์สินบางชนิด เช่น พระเครื่องหรือพระพุทธรูปเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้กระทำความผิดใช้สำหรับการฟอกเงิน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะทรัพย์สินจะมีมูลค่าที่แท้จริงเป็นจำนวนเท่าใดและเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในรูปแบบใด ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ต้องแจ้งทรัพย์สินนั้นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากทรัพย์สินนั้นสามารถแปลงมูลค่าเป็นเงินได้

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า โดยปกติการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินในทรัพย์สินประเภทพระเครื่อง หรือพระพุทธรูป จะไม่มีการแจ้งราคาหรือมูลค่าของทรัพย์สินนั้น แต่จะถ่ายภาพทรัพย์สินนั้นส่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแทน

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า ทรัพย์สินที่มีลักษณะเป็นเทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะตรวจสอบอย่างไร และจะมีวิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอย่างไร

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ทรัพย์สินที่มีลักษณะเป็นเทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) หรือทรัพย์สินที่เป็นสกุลเงินในรูปแบบของดิจิทัล (Bitcoin) ต้องแจ้งราคาหรือมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในลักษณะเดียวกับการซื้อขายหุ้น

นายอัษฎ์ จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้นำเรื่องบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมาพิจารณาเพื่อลงโทษบุคคลเท่านั้น แต่ยังต้องพิจารณาพฤติการณ์ของผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินประกอบด้วยว่าบุคคลดังกล่าวมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าร่ำรวยผิดปกติหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. บางกรณีเคร่งครัดกับระเบียบวิธีปฏิบัติมากเกินไป ซึ่งผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอาจแจ้งบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไม่ครบถ้วนโดยไม่ได้ตั้งใจแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ดังนั้น ควรกำหนดบทบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถออกระเบียบหรือ

หลักเกณฑ์ที่มีความยืดหยุ่นในการตรวจสอบทรัพย์สินได้ โดยหากการไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
รายการใดไม่มีผลทำให้การตรวจสอบทรัพย์สินเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ ก็ไม่ควรแจ้งข้อกล่าวหาว่า
บุคคลนั้นรั่วรัยผิดปกติ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า
แนวทางการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคล คือ จะมี
ความผิดกรณีใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สิน
อันเป็นเท็จได้ ต้องเป็นกรณีใจไม่ยื่นบัญชีหรือจงใจยื่นบัญชีอันเป็นเท็จอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเหตุผลหนึ่งที่มี
คดีเกี่ยวกับการจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สิน
อันเป็นเท็จเข้าสู่การพิจารณาของศาลเป็นจำนวนมาก เนื่องจากผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ส่วนใหญ่ละเลยไม่สนใจที่จะยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติเมื่อ
บุคคลใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมักจะนำไปสู่การกระทำความผิดกรณีรั่วรัยผิดปกติเสมอ

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีใจแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิด
ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ทำให้บุคคลผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินจำนวนมากต้องรับผิด
โดยไม่มีเจตนากระทำความผิด ดังนั้น กรณีบุคคลใดแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินคลาดเคลื่อนหรือ
ไม่ครบถ้วน แต่การกระทำดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญถึงขนาดเป็นการจงใจกระทำการโดยทุจริต คณะกรรมการ
ป.ป.ช. อาจลงโทษบุคคลนั้นเพียงการลงโทษปรับ โดยไม่ตัดสิทธิทางการเมืองของบุคคลดังกล่าว

นายเชษฐา โทณะวนิก ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การกำหนดว่า
หากบุคคลใดไม่ได้จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ และทรัพย์สินที่ไม่ได้แจ้งนั้น
เป็นทรัพย์สินเพียงเล็กน้อย ไม่ควรลงโทษบุคคลดังกล่าวนั้นเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาให้รอบคอบ เนื่องจาก
เกณฑ์ในการพิจารณาว่าทรัพย์สินมีจำนวนเล็กน้อยหรือไม่ของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
แต่ละคนแตกต่างกัน และสอบถามว่า กรณีทรัพย์สินที่เป็นพระเครื่อง วัตถุมงคลต่าง ๆ หรือเครื่องประดับที่มี
ราคาสูง คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีวิธีการตรวจสอบอย่างไรว่าทรัพย์สินดังกล่าวมีมูลค่าหรือราคาเท่าใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า การที่บุคคลใดไม่ได้จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สิน
อันเป็นเท็จ โดยทรัพย์สินที่ไม่ได้แจ้งนั้นเป็นทรัพย์สินเพียงเล็กน้อย ไม่ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.
ลงโทษบุคคลดังกล่าวนั้น เห็นว่าในกรณีดังกล่าวไม่ควรพิจารณาว่าทรัพย์สินนั้นมีมูลค่าหรือราคาที่แท้จริง
เป็นจำนวนเท่าใด แต่ต้องพิจารณาว่าการไม่ได้แจ้งทรัพย์สินรายการใดเป็นไปอย่างมีนัยสำคัญถึงขนาดเป็น
การจงใจกระทำการโดยทุจริตหรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ทรัพย์สิน
ที่เป็นพระเครื่อง วัตถุมงคลต่าง ๆ หรือเครื่องประดับที่มีราคาสูง โดยปกติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้
ตรวจสอบว่าทรัพย์สินนั้นมีมูลค่าหรือราคาซื้อขายกันจริงเป็นจำนวนเท่าใด เนื่องจากราคาอาจเปลี่ยนแปลง
ได้ตลอดเวลา แต่จะพิจารณาถึงที่มาแห่งทรัพย์สินนั้นว่าได้อย่างไร และเป็นไปได้มาโดยชอบด้วย
กฎหมายหรือไม่

นายเกียรติชัย ณ นคร กรรมการ สอบถามว่า ความว่า “จงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน”
และความว่า “จงใจแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ”
เป็นบทบัญญัติที่แสดงถึงเจตนาของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่จะไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและ
หนี้สิน หรือยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินแต่แสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิด
ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ดังนั้น บทบัญญัติในร่างมาตรานี้ควรบัญญัติความว่า “และมีพฤติการณ์อัน
ควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วย” ไว้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากตัดความว่า “และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วย” ออก หากเกิดกรณีที่หลงลืมไม่ได้ยื่นทรัพย์สินหรือแจ้งหนี้สินในบางรายการ จะถือว่าผู้นั้นจงใจแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ดังนั้น ความว่า “และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วย” จะเป็นบทบัญญัติที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเพื่อพิสูจน์ถึงสาเหตุที่หลงลืมไม่ได้ยื่นทรัพย์สินหรือไม่แจ้งหนี้สินในบางรายการ ว่าไม่ได้เกิดจากความตั้งใจแต่เกิดจากความผิดพลาด และสอบถามว่า ความมุ่งหมายของความว่า “และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วย” บัญญัติไว้เพื่อวัตถุประสงค์ใด

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขานุการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า จากการสอบถามเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. เกี่ยวกับบทบัญญัติในร่างมาตรานี้ มีเจตนารมณ์เพื่อต้องการเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการเพื่อเอาผิดกับผู้จงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินให้มีความชัดเจน เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่มีกระบวนการแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ซึ่งในอดีตศาลเคยมีคำพิพากษาว่า การดำเนินคดีจึงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือจงใจแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ถือเป็นกระทำความผิดที่มีโทษในทางอาญา จึงควรมีกระบวนการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินทราบด้วย ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงเสนอหลักการในร่างมาตรานี้ เพื่อให้มีกระบวนการในการแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในทางปฏิบัติคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินได้อยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้ในกฎหมาย ถ้าหากกรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินจะต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหา แล้วการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับการกระทำความผิดอื่นซึ่งไม่ได้เขียนไว้ในกฎหมาย ไม่ต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหาใช่หรือไม่ ดังนั้น กรณีที่มีความจำเป็นต้องบัญญัติให้มีกระบวนการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ควรยกร่างเป็นบททั่วไปในการดำเนินคดีอาญา หรือการดำเนินคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือการดำเนินคดีอื่น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ส่วนหลักการในร่างมาตรานี้ควรนำไปบัญญัติไว้ในบทกำหนดโทษจะเหมาะสมกว่า และสอบถามว่า กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ลงนามรับทราบข้อกล่าวหาจะมีวิธีดำเนินการอย่างไร

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขานุการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า กระบวนการที่จะดำเนินการกับผู้ที่จงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินจะไม่ผ่านกระบวนการไต่สวน แต่จะเป็นการตรวจสอบโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. และยื่นฟ้องคดีต่อศาลโดยตรง ดังนั้น กระบวนการแจ้งข้อกล่าวหาที่กำหนดในหมวดว่าด้วยการไต่สวนอาจไม่ครอบคลุมถึงกรณีการแจ้งข้อกล่าวหาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินด้วย

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พิจารณาปรับบทบัญญัติในหมวดว่าด้วยการไต่สวนให้ครอบคลุมถึงกรณีการแจ้งข้อกล่าวหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณาร่างมาตรา ๑๐๕

มาตรา ๑๐๕

“มาตรา ๑๐๕ ในกรณีที่ผลการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินแล้วพบว่า มีพฤติการณ์ร้ายรอยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนเพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสอง ดังนี้ “ในกรณีที่มีเหตุที่จะต้องไต่สวนและวินิจฉัยว่าผู้ใดร้ายรอยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบที่มาของทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมของบุคคลนั้น ในกรณีดังกล่าว แม้ผู้นั้นจะถึงแก่ความตายแล้ว ก็ไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตรวจสอบต่อไป แต่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่ผู้นั้นถึงแก่ความตาย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๐๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕ ในกรณีที่ผลการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินแล้วพบว่า มีพฤติการณ์ร้ายรอยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนเพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินต่อไป

ในกรณีที่มีเหตุที่จะต้องไต่สวนและวินิจฉัยว่าผู้ใดร้ายรอยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบที่มาของทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมของบุคคลนั้น ในกรณีดังกล่าว แม้ผู้นั้นจะถึงแก่ความตายแล้ว ก็ไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตรวจสอบต่อไป แต่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่ผู้นั้นถึงแก่ความตาย”

มาตรา ๑๐๕/๑

“มาตรา ๑๐๕/๑ เมื่อปรากฏว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย กรณีเป็นบุคคลตามมาตรา ๙๔ (๑) (๒) (๓) และ (๔)

(๒) ให้เสนอเรื่องต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาเพื่อวินิจฉัย กรณีเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐอื่นที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

เมื่อศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์ตามที่กล่าวหาตามวรรคหนึ่งให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๕ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม และห้ามมิให้ผู้ต้องคำพิพากษาดังกล่าวดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งใดเป็นเวลาห้าปี”

ประเด็นการพิจารณา

นายเจษฎ์ โทณะวณิก ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สอบถามว่า การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินแต่ปรากฏว่าผู้นั้นมีหนี้สินมากผิดปกติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการตรวจสอบหรือไม่ เนื่องจากอาจมีบุคคลใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินโดยแสดงให้เห็นว่าตนมีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สินก็ได้ เช่น การประกอบธุรกิจหรือการดำเนินกิจการในบริษัทจะพบว่าผู้ถือหุ้นของบริษัทหลายแห่งมีทรัพย์สินจำนวนมาก แต่เมื่อยื่นเสียภาษีประจำปีกลับแจ้งว่าผลประกอบการของบริษัทขาดทุนซึ่งขัดต่อความเป็นจริงกรณีเช่นนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องมีการตรวจสอบหรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวหาว่า ความว่า “บุคคลตามมาตรา ๙๔ (๑) (๒) (๓) และ (๔)” ใน (๒) ของร่างมาตรานี้ ครอบคลุมถึงผู้ดำรงตำแหน่งที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฉบับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว หรือไม่

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขานุการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฉบับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบ มาตรา ๑๐ (๑) บัญญัติว่า “คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย” และ (๔) บัญญัติว่า “คดีที่บุคคลตาม (๑) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน”

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความว่า “บุคคลตามมาตรา ๙๔ (๑) (๒) (๓) และ (๔)” ใน (๒) ของร่างมาตรานี้ หมายความว่ารวมถึงกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยหรือไม่

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขานุการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความว่า “บุคคลตามมาตรา ๙๔ (๑) (๒) (๓) และ (๔)” ใน (๒) ของร่างมาตรานี้ ไม่รวมถึงกรรมการ ป.ป.ช. เนื่องจากกระบวนการไต่สวนกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. ถูกกล่าวหาจะมีบทบัญญัติเป็นการเฉพาะโดยบัญญัติในหมวด ๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่วนที่ ๓ การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงเพิ่มเติมว่า การดำเนินคดีแก่เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฉบับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบ มาตรา ๕๖ วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. เป็นผู้ถูกกล่าวหา อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่งให้เป็นอำนาจของหน่วยงานที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนดไว้”

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่ารวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งตามร่างมาตรา ๙๔ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ด้วยหรือไม่ และมีบทนิยามสำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. หรือไม่

นางสาวสุจิตตา มโหธร อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. บัญญัติอยู่ในบทนิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เลขาธิการ และข้าราชการในสังกัดสำนักงาน และให้หมายความรวมถึงข้าราชการหรือพนักงานซึ่งมาช่วยราชการในสำนักงานซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ประธานกรรมการสอบถามว่า บทนิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่ารวมถึงพนักงานไต่สวนด้วยหรือไม่

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า บทนิยามคำว่า “พนักงานไต่สวน” หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งจากพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อช่วยเหลือหัวหน้าพนักงานไต่สวนในการปฏิบัติหน้าที่

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๕ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม” ในวรรคสอง เป็นกรณีใด

นายวิชัยพล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๑๕ ปัจจุบันเปลี่ยนเลขมาตราเป็นร่างมาตรา ๗๕/๖ กำหนดสาระสำคัญของกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องตามมาตรา ๗๕/๒ ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา ซึ่งนำหลักการมาจากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ที่บัญญัติว่า “เมื่อศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ผิดการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ผู้ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นและจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้”

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกระทำความผิดเกี่ยวกับการไม่แจ้งบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ไม่ควรกำหนดโทษถึงขั้นไล่ออก หรือให้พ้นจากตำแหน่ง

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า บทบัญญัติในร่างมาตรานี้ นำหลักการมาจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคเจ็ด ที่บัญญัติว่า “ให้นำมาตรานี้มาใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๓๔ (๓) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วยโดยอนุโลม”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “และห้ามมิให้ผู้ต้องคำพิพากษาดังกล่าวดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งใดเป็นเวลาห้าปี” ในวรรคสอง อาจไม่รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

นางชีนสุมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งแจ้งว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลตามมาตรา ๓๙ หรือมาตรา ๔๐ ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยต่อไป และให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่มิควรมีการกระทำความผิดดังกล่าว และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว รวมทั้งการได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น” เนื่องจากในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ในร่างมาตรา ๔ ได้กำหนดบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ให้หมายความรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในร่างมาตรา ๔ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ บัญญัติบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ไว้อย่างไร

นางชีนสุมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งแจ้งว่า บทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในร่างมาตรา ๔ บัญญัติบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ” ไว้อย่างไร

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขานุการอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งแจ้งว่า บทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ ยกเว้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. อย่างไรก็ตาม ในบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ” ไม่รวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จะบัญญัติความว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระหรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน” ดังนั้น ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ควรใช้ถ้อยคำเดียวกันทั้งฉบับ โดยแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ” ให้หมายความรวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินด้วย

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปรับปรุงบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ” ให้หมายความรวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินด้วย และปรับปรุงบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” ไม่หมายความรวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕/๑ เมื่อปรากฏว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช./ ภายใต้วงเวลาที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้นั้นทราบและดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นบุคคลตามมาตรา ๙๔ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย **บทนี้ใช้บังคับสำหรับมาตรา ๙๔ (๑) (๒) (๓) และ (๔)**

(๒) กรณีเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐรวมตลอดทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เสนอเรื่องต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาเพื่อวินิจฉัย **บทนี้ใช้บังคับสำหรับบทบัญญัติอื่นที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง**

เมื่อศาลมีคำพิพากษาแล้ว ในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งคดีที่ตนต้องคดีตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๕ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม และห้ามมิให้ผู้ต้องคำพิพากษาว่ากระทำความผิดดังกล่าวดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งใดเป็นเวลาห้าปี”

นอกจากนั้น มอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตรวจสอบการอ้างเลขมาตราในวรรคสองว่าได้มีการปรับเป็นเลขมาตราใด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๕/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕/๑ เมื่อปรากฏว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช./ ภายใต้วงเวลาที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้นั้นทราบและดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นบุคคลตามมาตรา ๙๔ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย **บทนี้ใช้บังคับสำหรับมาตรา ๙๔ (๑) (๒) (๓) และ (๔)**

(๒) กรณีเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐรวมตลอดทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เสนอเรื่องต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาเพื่อวินิจฉัย **บทนี้ใช้บังคับสำหรับบทบัญญัติอื่นที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง**

เมื่อศาลมีคำพิพากษาว่าในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์ตามที่ศาลศาลตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๕ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม และห้ามมิให้ผู้ต้องคำพิพากษาว่ากระทำความผิดดังกล่าวดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งใดเป็นเวลาห้าปี”

มาตรา ๑๐๕/๒

“มาตรา ๑๐๕/๒ เมื่อศาลมีคำพิพากษาว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินให้ถือเป็นการฝ่าฝืนทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงหรือเป็นความผิดวินัยแล้วแต่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่ง เหตุใดจึงต้องบัญญัติให้ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงหรือเป็นความผิดวินัยอีก และกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาว่ากระทำความผิดจริงถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเนื่องจากถือว่าเป็นผู้ต้องคำพิพากษาว่ากระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตลอดชีวิต ประกอบกับหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๐๕/๑ ครอบคลุมกรณีนี้ด้วย ดังนั้นเสนอตัดร่างมาตรา ๑๐๕/๒ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๐๕/๒ ออกทั้งมาตรา

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพฤหัสบดี ที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๕ นาฬิกา

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายณฤพนธ์ สุทธิจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์